

चतुष्टयपरिमिते पूर्वेऽरण्यन्ते मन्थनस्थानं कृत्वा चात्रबुधप्रोतस्य प्रमन्थस्याग्रं तत्र निधाय चात्राग्रकीलकाग्रस्योपर्युदग्रामौवीलीं^{१)} निधाय यत्नं धारयित्वा चात्रं नेत्रेण प्रदक्षिणं त्रिवेष्टयित्वा तथा मन्थनं कुर्यात् यथा ज्ञातोऽग्निः प्राच्यां पतति . तत्र यजमानः प्राञ्चुखो यत्नधारणं करोति पत्नी चात्रं नेत्रेण त्रिवेष्टयित्वा मन्थनं करोति . ततः शाखान्तरादध्वर्युश्च तस्मादध्वर्युः प्रत्यञ्चुखो ऽभिमन्थतीति । चात्रं^{२)} च खादिरं द्वादशाङ्गुलदीर्घं वर्तुलम् अग्रे लोहकीलयुक्तम् बुधे प्रमन्थाग्रप्रवयणार्थगर्तयुक्तम् मूलेऽग्रे च लोहपट्टिकया संयुक्तं कार्यम् । औवीलीं^{३)} च खादिरं द्वादशाङ्गुलदीर्घं चतुरङ्गुलविपुलामधोभागे समां चात्राग्रस्थितकीलकोपरिस्थापनार्थलोहपट्टिकायुक्तम्^{४)} उपरिभागे वर्तुला च कार्या । नेत्रं च गोवालशणसूत्रैस्त्रिवृत् व्याममात्रं कार्यम् । केचित्प्रमन्थाग्रेण मन्थन्ति अपरे तु मूलेन । मन्थनं कात्यायनेनोक्तम् गृह्यकारिकायां च . तद्यथा (कर्मप्रदीप १.८.२-४) चात्रबुधे प्रमन्थाग्रं गाढं कृत्वा विचक्षणः कृत्वोत्तराग्रामरणिं तदुधमुपरि न्यसेत् चात्राग्रःकीलकाग्रस्तामौवीलीमुदग्रकाम् विष्टम्भाद्वारयेद्यत्नं निष्कम्पं प्रयतः शुचिः त्रिरुद्वेष्ट्याथ नेत्रेण चात्रं पत्न्योऽहतांशुकाः पूर्वे मन्थन्त्यरण्यन्ते प्राच्यग्रेः स्याद्यथा च्युतिरिति ।

ज्ञाते वरदानम् ॥ २७ ॥^{५)}

मनसैके ॥ २८ ॥ एके इदानीमहमिदं वस्तु अध्वर्यवे दास्यामीति मनसा संकल्प्य पश्चात् कर्मसमाप्त्यनन्तरं ददति^{५)} नेदानीम् ।

तस्याभिश्चासः प्राणममृते दध्ऽइति ॥ २९ ॥^{६)} यजमानेन अग्निमभिलक्षीकृत्य मुखेन श्वासस्य प्रेरणाम् फूत्कारकरणम् ।

१) औवीलीं २. २) See Karmapradīpa १.७.२ सारवदारवं चात्रमौवीली च प्रशस्यते . ibid. ५ अष्टाङ्गुलः प्रमन्थः स्याच्चात्रं स्याद्द्वादशाङ्गुलम् औवीली द्वादशैव स्यादेतन्मन्थनयत्नकम् ३) ? समा चात्राग्रस्थिः २. ४) मन्थनादग्नौ ज्ञाते ऽध्वर्यवे वरदानम् Mahād. सूत्रक्रमस्वेवमपेक्षितः २५. २४. २६. २१. २२. २३. २७. इति idem. ५) ददाति २. (and Ss). ६) अभिश्चासेन च प्राणयते अग्निः समर्थोक्रियते . ततश्च मुखेनाभिश्चासः क्रियते Karka.